

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Fristadsskolan 7–9 i Eskilstuna kommun

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Eskilstuna kommun att senast **17 november 2026** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande särskilt stöd och utredning av elevers frånvaro. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Eskilstuna kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att bli aktuella.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Eskilstuna kommun ska vidta följande åtgärder

Särskilt stöd

1. Se till att rektor, eller den rektor har delegerat uppgiften till, skyndsamt inleder en utredning om en elevs behov av särskilt stöd för varje anmälan om särskilt stöd som görs. Rektorn ska under perioden 17 juni till och med 6 november 2026 dokumentera hur många anmälningar om särskilt stöd som har kommit in samt ange vilket datum en utredning om särskilt stöd har startats för respektive elev. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (3 kap. 7 § skollagen)
2. Se till att rektor, eller den rektor har delegerat uppgiften till, för varje utredning om särskilt stöd som avslutas fattar beslut om att utarbeta eller att inte utarbeta åtgärdsprogram. Rektorn ska dokumentera hur många beslut som har fattats under perioden 17 juni till och med 6 november 2026. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (3 kap. 7 § skollagen)

Frånvaro

3. Se till att rektor, när en utredning om en elevs frånvaro inletts, snarast anmäler detta till huvudmannen. Rektorn ska dokumentera när respektive frånvaroutredning inletts samt när dessa anmälts till huvudmannen under perioden 17 juni till och med 6 november 2026. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (7 kap. 19 a § skollagen)

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.stockholm@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 23069, 104 35 Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (SI 2026:4601) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har under våren 2026 inlett en tillsyn av Fristadsskolan 7–9 i Eskilstuna kommun. Utbildningen vid grundskolan omfattar årskurserna 7–9 och skolan har cirka 450 elever.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Fristadsskolan 7–9 följer gällande bestämmelser om extra anpassningar och särskilt stöd samt frånvaro.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan och rektorn samt lektionsobservationer mellan 19 maj och 22 maj 2026. Besök på skolan har skett 19–20 maj och intervju med rektor har hållits 22 maj 2026. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bland annat åtgärdsprogram och frånvaroutredningar. Huvudmannen har getts tillfälle att yttra sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Extra anpassningar och särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Extra anpassningar

Lärare uppger i intervju att om en elev riskerar att inte uppfylla de betygskriterier som minst ska uppfyllas sätter skolan in extra anpassningar, exempelvis skärmväggar, digitala läromedel, placering i klassrummet eller hörlurar. Vidare uppger lärare att eleverna på skolan i huvudsak får de extra anpassningar som de har behov av, även om det enligt några lärare kan bli väntetid och vara svårt med prioriteringar. Lärarna dokumenterar elevernas extra anpassningar i protokoll som förs vid veckovisa arbetslagsmöten.

Särskilt stöd

Lärarna uppger vidare att om en lärare fortsatt bedömer att en elev inte kommer att uppfylla betygskriterierna, trots att extra anpassningar har använts, anmäler läraren elevens behov av särskilt stöd till specialpedagogen eller specialläraren som deltar vid de arbetslagsmöten som hålls varje vecka. Specialpedagogen eller specialläraren tar med sig dessa anmälningar till elevhälsoteamets möte. Elevhälsan uppger att lärare gör en anmälan om eleven har lyfts tre gånger vid arbetslagets möte och om extra anpassningar har prövats och utvärderats och att arbetslaget konstaterat att de inte haft önskvärd effekt. Speciallärare eller specialpedagog tillsammans med mentor och lärare gör utredningen om särskilt stöd.

Lärare, elevhälsan och rektorn uppger att det inte alltid startas en utredning om särskilt stöd när en lärare har anmält en elev. Elevhälsan och rektorn uppger att ibland kan ärendet gå tillbaka till arbetslaget som får göra nya försök med ytterligare extra anpassningar och elevhälsan uppger att skolan även kan pröva andra vägar, som orosanmälan eller samtal med vårdnadshavare. Flera lärare uppger att det finns elever som lärarna har anmält till elevhälsan och som borde ha en utredning om särskilt stöd men som inte har det.

Elevhälsan och rektor uppger att om utredningen om särskilt stöd visar att eleven är i behov av särskilt stöd utarbetas ett åtgärdsprogram. Rektorn uppger att en utredning om särskilt stöd även kan resultera i ett beslut om att inte utarbeta åtgärdsprogram. Rektorn uppger att det inte skrivs något formellt beslut i de fallen, och ger exempel på två elever där utredningen om särskilt stöd visade att eleven inte var i behov av särskilt stöd och där det inte fattats beslut om att inte utarbeta åtgärdsprogram.

Av de åtgärdsprogram som Skolinspektionen har tagit del av framgår elevens behov av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses. Det framgår även när åtgärderna ska följas upp och utvärderas samt vem som ansvarar för detta. Åtgärdsprogrammen innehåller information om när beslutet har fattats, när elev och vårdnadshavare har tagit del av beslutet och hur de ska gå till väga för att överklaga beslutet.

Rättslig reglering

Om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartläggningsmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, och inte annat följer av 7 §, ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen. Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövt. (3 kap. 5 § skollagen)

Om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartläggningsmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen enligt 5 §, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. (3 kap. 7 § skollagen)

Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. Rektorn får inte överlåta sin beslutanderätt till någon annan om beslutet innebär att särskilt stöd ska ges 1. i en annan elevgrupp eller enskilt enligt 11 §, 2. i form av distansundervisning och annan undervisning enligt 11 a §, eller 3. i form av anpassad studiegång enligt 12 §.

Om en utredning enligt 7 § visar att eleven inte behöver särskilt stöd, ska rektorn eller den som rektorn har överlåtit beslutanderätten till i stället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas. (3 kap. 9 § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Inledningsvis konstaterar Skolinspektionen att det inte framkommit annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav när det gäller arbetet med extra anpassningar. Skolinspektionen bedömer dock att det finns brister i skolans arbete med särskilt stöd.

Av utredningen framgår att anmälningar om särskilt stöd inte alltid leder till en utredning om särskilt stöd. Det framkommer i intervjuer med elevhälsan och rektorn att skolan gör en bedömning av de anmälningar om särskilt stöd som kommer in från lärarna. Ibland går dessa anmälningar tillbaka till arbetslaget där lärarna ombeds pröva ytterligare extra anpassningar eller att skolan provar andra åtgärder. Detta är en brist. Skollagens reglering ger inte utrymme för att rektorn, eller den rektorn har delegerat uppgiften till, gör en individuell bedömning av om en utredning om särskilt stöd ska startas eller inte efter att en anmälan om att en elev kan vara i behov av särskilt stöd har inkommit.

Vidare framgår av utredningen att skolan inte fattar beslut om att inte utarbeta åtgärdsprogram om utredningen om särskilt stöd visar att eleven inte är i behov av särskilt stöd. Ett beslut om att inte utarbeta ett åtgärdsprogram är ett överklagbart beslut, varför det är av vikt att skolan fattar beslut som delges eleven och elevens vårdnadshavare. Att rektorn inte fattar beslut om att inte utarbeta åtgärdsprogram är således en brist.

Frånvaro

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

I intervjuer med elever, lärare, elevhälsan och rektorn framgår att lärare tar närvaro på lektioner. Om en elev är frånvarande meddelas elevens vårdnadshavare samma dag om frånvaron.

I intervjuer med elever, lärare, elevhälsan och rektorn framkommer att det är många elever som har en upprepad och långvarig frånvaro på skolan. Lärare, elevhälsan och rektorn uppger i intervju att det är skolans heltidsmentorer som sköter kontakten med vårdnadshavare och elever angående frånvaron. Heltidsmentorn kontaktar vårdnadshavaren så snart som möjligt samma dag om frånvaron är ogiltig, och efter två dagar om frånvaron är giltig. När den totala frånvaron överstiger 15 procent över en fyraveckorsperiod startar skolan en fördjupad frånvaroutredning. Utredningen görs av mentorn eller lärare. Rektorn uppger att skolкуратор deltar i utredningen. Samråd sker också med eleven och elevens

vårdnadshavare. Lärare och elevhälsan uppger vidare att skolan utreder orsakerna till frånvaron och beslutar samt genomför åtgärder för att komma till rätta med elevers frånvaro. Bland de åtgärder som skolan vidtar nämner såväl lärare som elevhälsan relationsskapande arbete med eleverna och arbetet med att medvetandegöra eleverna om deras frånvaro.

Av intervjuer med lärare och rektorn framgår att skolan, i de fall en utredning om en elevs frånvaro inletts, inte alltid anmäler frånvaron till huvudmannen. Enligt lärare leder skolans hantering av dokumentation i skolans interna system till att frånvaro inte brukar rapporteras till huvudmannen. Rektorn uppger vidare att den fördjupande utredningen av elevers frånvaro ska rapporteras till huvudmannen i enlighet med huvudmannens rutin för frånvaro, men uppger att flera utredningar inte har rapporterats på rätt sätt till huvudmannen. Rektorn nämner en elev där anteckningar från möte angående elevens frånvaro inte har dokumenterats i rätt mall för utredning av frånvaro, och har därmed inte anmälts till huvudmannen.

Skolinspektionen har även tagit del av skolans tre senaste frånvaroutredningar. Av frånvaroutredningarna framgår bland annat orsaker till frånvaro och vilka åtgärder skolan ska vidta för att komma till rätta med elevens frånvaro.

Rättslig reglering

En elev i grundskolan ska delta i den verksamhet som anordnas för att ge den avsedda utbildningen, om eleven inte har giltigt skäl att utebli. Om en elev i grundskolan utan giltigt skäl uteblir från den obligatoriska verksamheten, ska rektorn se till att elevens vårdnadshavare samma dag informeras om att eleven har varit frånvarande. Om det finns särskilda skäl behöver elevens vårdnadshavare inte informeras samma dag. (7 kap. 17 § skollagen)

Om en elev har upprepad eller längre frånvaro från den verksamhet som avses i 17 § ska rektorn, oavsett om det är fråga om giltig eller ogiltig frånvaro, se till att frånvaron skyndsamt utreds om det inte är obehövt. Utredningen ska genomföras i samråd med eleven och elevens vårdnadshavare samt med elevhälsan. Om förutsättningarna för en utredning om särskilt stöd enligt 3 kap. 7 § är uppfyllda ska även en sådan utredning inledas. När en utredning om en elevs frånvaro har inletts ska rektorn se till att frånvaron snarast anmäls till huvudmannen. (7 kap. 19 § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen konstaterar att elevens vårdnadshavare informeras samma dag om eleven har varit frånvarande utan giltigt skäl och att skolan utreder elevers frånvaro. Av de frånvaroutredningar som Skolinspektionen

har tagit del av framgångar bland annat orsaker till frånvaro och vilka åtgärder skolan ska vidta för att komma till rätta med elevens frånvaro.

Skolinspektionen bedömer dock att det finns brister i skolans arbete med frånvaro när det gäller att snarast anmäla till huvudmannen när en utredning om en elevs frånvaro inleds. Av Skolinspektionens utredning framgår det att frånvaron inte alltid anmäls till huvudmannen när en utredning av frånvaro inleds för en elev. Att detta inte har skett är en brist.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Eskilstuna kommuns verksamhet vid Fristadsskolan 7-9 uppfyller inte författningarnas krav vad gäller särskilt stöd och frånvaro. Det finns därför skäl att förelägga Eskilstuna kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa brister.

X Nicole Gazett

Beslutsfattare
Signerat av: Nicole Gazett

X Jan Liljegren

Föredragande
Signerat av: Jan Liljegren

I ärendets slutliga handläggning har även utredare Niki Konomi medverkat.